

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Kolek (štampelj) zneso vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Občni zbor „Slovenske Matice“

(4. marca).

Predsednik, dr. Costa, je pozdravil navzoče, katerih je bilo 80 do 90, z nagovorom, v katerem je dal kratek pregled o prvem desetletnem delovanju „Slovenske Matice“. Ta pregled se je natisnil in med navzoče ude razdelil. Pogosto se je „Slovenski Matici“ očitalo, da še ni storila veliko. Tako-le se glasi ta pregled:

„Z najvišim sklepom 4. svečano 1864. so presvitli cesar Franc Jožef pravila Matice slovenske potrditi blagovolili. Deseto leto se je toraj končalo, odkar se je ta za duševni napredek slovenskega naroda tako važni zavod izbudil v življenje. Primerno in potrebno se mi zdi pregledati, kaj da je Matica storila v tej desetletni dobi, kako je dosegala svoj namen, kako je rastla in na kateri stopinji je danes.

Matica šteje danes 5 častnih in čez 2300 drugih udov (med temi čez 400 ustanovnikov). Ona ima čez 100 poverjenikov v vseh okrajih slovenske zemlje, in stoji z 32 učenimi društvi v djanski zvezi književne vzajemnosti.

Občnih zborov je bilo 8, odborovih skupščin pa 29.

Matično premoženje šteje zdaj čez 61000 gl. a. v.

Veče doneske (namreč 500 gl. in več) je Matica prejela od sledečih: Dr. Lovro Toman 10000 gl. Matija Debeljak 8243 gl. Hranilnica Ljubljanska 3000 gl., dekan Rozman iz Konjic 1000 gl. Svetli dijakovski škof Josip Jurij Strossmajer 1000 gl. Presvitli cesar Franc Jožef 500 gl., Fidelis Terpinc 500 gl. Anton baron Cojs 500 gl.

Gosp. Peter Kozler pa je poklonil Matici 707 zemljevidov slovenske dežele in 470 imenikov (nad 700 gl. vrednosti) in gosp. dr. Lovro Toman plošče za krasne diplome, ktere Matica daje tistim udom, ki jih žele.

Potrosila je Matica do sedaj 34500 gl. in s tem na svetlo dala 1. Letopise 1—8 za leta 1865 do 1873. 2. Zgodovinske in zemljepisne knjige: 9. Zgodovina slovenskega naroda. Spisal Ivan Terdina; 10. Vojvodstvo Kranjsko; 11. Vojvodstvo Koroško; 12. slovenski Štajer, I. snopič; 13. Slovenski Štajer III. snopič; 14. Slovanstvo. Prvi del. Spisal Janez Majciger, Maks Pleteršnik in Božidar Raič. 3. Naravoslovske knjige; 15. Štirje letni časi. Po Rossmässlerji sp. Iv. Tušek; 16. Rudnoslovje po Fellöckerji, sp. Fr. Erjavec. 17. Schödlerjeva knjiga prirode, I. del. Fizika; 18. Schödlerjeva knjiga prirode II. del. Astronomija in Kemija; 19. Schödlerjeva knjiga prirode, III. del. Mineralogija in Geognozija. 20. Živalstvo po Pokorniju, sp. Fr. Erjavec. 21. Rastlinstvo po Pokorniju, sp. Iv. Tušek; 22. Pesmi V. Vodnika. 23. Razna dela Jovana

Veseli Koseski-a; 5. Jezikoslovno delo: 24 Slovnica českega jezika z berilom; spisal Fr. Marn. 6. Različna dela: 25. Olikani Slovenec. Spisal Ivan Vesel; 26. Nauk o telovadbi II. 7. Atlanti 28—31. Poluti — Evropa — Avstrija — Azija — Severna Amerika — Južna Amerika — Afrika — Avstralija — Evropska Rusija — Italija — Nemčija — Evropska Turčija. Gotovo lepa vrsta zanimivih, podučnih in koristnih knjig, večidel z dragimi prilogami in slikami. Posebno se nadjam, da bodo knjige za 1873. leto, namreč: Letopis za 1872. in 1873. leto in Slovanstvo I. del častitim udom dobro došle.

Letopis obsega 29³/₄ tiskane pole in ima v prvem delu obširno poročilo o delovanju slov. Matice od 1. septembra 1871. do 1. julija 1873. leta in imenik udov; [potem životopisne črtice odličnih udov Matičnih, namreč: Blaža Potočnika, dr. Matije Preloga, Janeza Zalokarja in Antona barona Cojsa. — Drugi del prinaša zanimive spise zgodovinskega, naravopisnega in lepoznanškega zapopadka, med drugim Gogoljev ruski roman „Taras Bulba“ in prvič poslovenjeni odlični francoski roman „Pavl in Virginija“. Dodana je slika barona Antona Cojsa.

Slovanstvo (22¹/₂ pole) daje nam etnografični popis vseh slovanskih rodov in sicer v I. delu (kterega so spisali marljivi gospodje Janez Majciger, Maks Pleteršnik in Božidar Raič), po občnem pregledu narodopisni popis Jugoslovanov (Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov). Ta knjiga je gotovo ena najzanimivejših in podučnejših in bode vsakemu Matičarju jako prijetno berilo. Dva priložena narodopisna zemljevida je narisal gosp. prof. Pleteršnik.“ (Konec prih.)

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Kranjske gore, 2. marca. (Izv. dop.) Tudi naša srenja je z velikim veseljem pristopila k peticiji katoliško-političnega društva zoper konfesijonelne postave. Pa strmite, kaj se je zgodilo! Dotična pōla, skoraj od vsih mož podpisana, je pri županu ležala, čakajoča še kakih dveh podpisov, kar pride vodja tukajšnjih žandarjev, in s pōlo — smuk v žep! To je svoboda, da se Bogu usmili!

Iz Goriškega, 27. februarja. (Izv. dop.) Včerajšnji občni zbor „Gorice“ je bil, kakor vselej, jako obilno obiskovan. Gotovo je bilo nad 100 udov pričujočih. Jaz sam in drugi so jih našteali kmali po začetku 96 in potem jih je še nekaj došlo. Tedaj dobro trikrat ali skoro štirkrat toliko, kolikor je pri „Soči“ bilo 29. januarja, t. l. „Sočanov“ ali Špacapanovcev. Duhovnov je došlo kakih 22, ostali so bili spoštovani župani, starašine in drugi odlični vero- in domoljubi. Videl sem pri zboru celo 80letnega starčka, ki je bil

kaj veselih lic. Za katero stranko tedaj stoji večina vernega naroda? Se vé, da „Soča“ vidi, kakor je lansko leto sarkastično pisala, v tih spoštovanja vrednih možeh le same duhovnike, organiste in cerkovnike (?). G. predsednik dr. Tonkli pozdravi v primernem govoru zbrane ude, potem oddá predsedništvo g. prof. Povšetu, sam pa je poročal o prvi točki. Prebral je peticijo do ministerstva proti združenju velikih županij, ter dokazoval in pojasnoval slabo stran takega združenja, kteremu se vpirajo vse občine, celo laške, razun onih, ki imajo biti središča združenja. Tako združenje škoduje gospodarstvu posameznih občin, ker bi oddaljene od središča ostale zanemarjene v vseh po dosedanem občinskem redu v področje sedanjih županij spadajočih zadevah, n. pr. policijskih in zdravilskih, dalje v dobrotnih zavodih in pri malenkostnih prepirih, ktere moder župan doma poravnava. Koliko nepotrebnih potov in stroškov bi pa ljudje potem imeli, če bi morali n. pr. na Tominjskem po 5 in 6 ali še več ur hoda hoditi k županu! Tudi stroški za to centralizacijo bi bili preveliki, na prvotne davke bi zopet nakladali velika nedosegljiva bremena in doklade itd. *) Gledé navedenih vzrokov naj zbor nar. pol. društva „Gorice“ sklene, da se ta pritožba v obliki peticije sl. ministerstvu odpošlje. Ker je bila peticija od odbora izvrstno in obširno sestavljena, jo je odbor enoglasno in brez debate sprejel.

O drugi točki je poročal g. prof. Povš. Povdarjal je z razlogi potrebo narodne deklishe šole in nar. šole za učiteljske pripravnice v Gorici. Pripoveduje, kako so ljudske šole, katerih je bilo do 1848 le 15 na Goriškem, tedaj služile le ponemčevanju, a ne omiki; zarad tega niso bile narodu niti ugodne niti koristne. A ko so se postavile na narodno podlago, se je jelo ljudstvo bolj za nje brigati. Ali žalibog, deklisice so vendar le za fantini ostale zanemarjene, ker potrebujejo kot prihodnje gospodinje vse drugačne odgoje, kakor oni. Te naloge pa ne more po vsem spolnovati učitelj, ampak le zmožna učiteljica, kakoršnih pa razun v Tominju in Kobaridu povsod po Goriškem pogrešamo. V Gorici je sicer pri Uršularicah taka šola za deklisice, pa o slovenščini v njej ni ne duha ne sluha, in če jo ktere deklisice premožnejših starišev obiskujejo, jim to malo koristi (?), ker domov pridši otrok kmali pozabi par tujih laških in nemških besed. Mati sicer prva odgojuje svoje hčerke doma, jim vcepa ljubezen do dobrega Očeta v nebesih, do čednosti; jih uči tudi v drugih ženskih potrebah in delih. A takih mater-učiteljic je silno silno malo po Sloven-skem. Da se tedaj prihodnost v narodni omiki pri obeh spolih in blagostanje po Slo-

*) Tudi v oziru narodnega vradovanja bi bile na slabšem. Pis.

veniji zboljša, je treba na narodni podlagi tudi takih šol, ki izobražujejo učiteljice za deželo, kakoršne šole imajo že davno vsi omikani narodi, za kakoršne se je potegoval že goriški deželni zbor, a dozdej brezvpešno. — Tudi ta od g. profesorja izvrstno sestavljena peticija je bila soglasno sprejeta. Zlasti je poslušalcem jako dopadla čista in gladko-tekoča beseda spoštovanega g. Povšeta, kterega le liberalci — brezverci črtijo, ker se je z vsim prepričanjem oklenil narodne pa verske stranke.

O tretji točki, da bi se za goriško-slovensko okolico napravil poseben sodnijski oddelek in da bi se ta okolica ločila od mestne pooblaščenice sodnije, poročal je v tej zadevi jako izveden predsednik dr. Tonkli sam, oddavši predsedništvo zopet gosp. Povšetu. Dokazoval je potrebo posebnega slov. oddelka najpred iz juridičnih ozirih, potem zaradi pomnoženja letnih obravnav, pravnih in kazenskih ovadb; juridični uradniki, s tožbami preobloženi, ne morejo natančno zadostiti vsim juridičnim zahtevam, in to tem manj, ako niso zmožni narodovega jezika.

Z novim letom pa so se vpeljale še porotne sodnije; kako bode tedaj zamogel en sodnik ob enem predsedovati dvema kazenskima senatoma in zraven še porotnim obravnavam? Temu in §. 19 temeljnih državnih postav se zamore edino le s tim zadostevati, da se naša slovenska okolica loči od doseadanje mestne pooblaščenice sodnije, in se za prvo napravi novi oddelek narodnega jezika zmožnih vradnikov. Tudi ta tretja in zadnja točka in peticija se je nespremenjena in brez vse debate sprejela. In s tem je bil sklenjen zbor, ki je trajal od 3/4 na 11 do 3/4 na 12. V kratkem bodo tedaj vse tri peticije romale na Dunaj v ministerstvo. Da bi naše opravičene želje in zahteve le ne bile vržene pod klop, kakor se navadno godi s takimi peticijami slovenskega naroda.

Menilo se je sprožiti tudi točko, ki pa ni bila postavljena na dnevni red, namreč o konfesijonelnih postavah, ki imajo v državnem zboru neki kmalo priti na dnevni red. Ker je treba to stvar bolj temeljito razpravljati, da bode tudi prostemu ljudstvu umevna, se je to za zdaj opustilo. Pa sklical se bode zaradi te točke nekí (?) še en izvanreden občen zbor, ako bode stvar nujna; sicer pa se bo čakalo do volitve novega odbora, ki se ima po pravilih vršiti meseca maja.

Iz Dunaja, 4. marca. (Izv. dop.) Namenjene konfesijonelne postavbe — skusilo rodoljubja i svobodomiselnosti. Kdo je slovensko narodnost od nekdanj podpiral in jo še podpira? Duhovščina. Kdo je slovensko narodnost od nekdanj zatiral in jo še zatira? Birokracija. Koga krepijo, komu širijo moč predložene postavbe? Birokracijo jačijo. Koga slabé in ovirajo te postavbe? Duhovščino. Kdor toraj svoj glas da za te postavbe, ali jih še celo zagovarja, zatajuje slovenstvo, podkrepljuje mu nasprotnika in slabí zavetnika; zatajuje pa ob enem tudi svobodo, kajti vladi ter birokraciji moč povikšati, a družbam i posameznim državljanom prosto delovanje krčiti i kratiti štelo se je od nekdanj in se šteje za reakcije delo.

Dunaj. 4. t. m. ste imeli obe zbornici državni seje; v zbornici poslancev se je prebralo pismo moravskega poslanca grofa Ekberta Belcredija in pismo českých poslancev, ki nazznanjajo, zakaj v državni zbor ne pridejo. Predsednik je rekel, da se niso zadostno opravičili in da zgbé poslanstvo. — Dr. Schromm

je interpeliral vlado o ustanovi univerze za Moravsko, dr. Vošnjak pa o prepovedi krstne, zakonske in mrtvaške bukve spisovati v slovenskem jeziku. — 5. t. m. se je v državnem zboru pričela debata o konfesijonelnih postavah. Do sedaj se je za nje oglasilo 23 govornikov, zoper nje 35. Zoper nje so govorili 5. t. m. grof Hohenwart, Greuter, knez Čartoriski, Weiss-Starkenfels; za nje pa Schaffer, Gollerich, Dürnberger, Fux. Liberalni listi so lisičje popačili govore nasprotnih govornikov. (Glej telegrame.)

Iz Dunaja, 4. marca. (Izv. dop.) V splošnji blodnji nam tekoči mesec posebno dve jasni piki vžalostene obraze razjasnjujete. Dva shoda se bota vršila. Prvi je shod škotov, da povzdignejo svojo pastirsko besedo v obrambo cerkve. — Gotovo je, da pridejo še ta mesec na Dunaj*), pa gotovo je tudi, da jih bodo spremljevala srčna vošila vseh vernikov; vsaj ti nič družega ne želé, kakor slišati besedo svojih pastirjev, da se zberó okrog njih, in v tesni zvezi z njimi trdno stojé, kakor skala. Naj jim tudi v njihovem apostolskem delu na uho bobni vpitje in zasramovanje liberalnih časnikov in časnikarjev, naj se zoper nje hujska v satiričnih spisih polnih strupa zoper sv. cerkev, to bo njihovi besedi še večo moč dalo v očeh vernih katoličanov, to bo le povikšalo in povzdignilo spoštovanje do njih. Kolikor bolj se bodo liberalci od njih odvrčevali, toliko tesneje se jih bodo pravoverni oklenili, delili z njimi britkosti, delili boj in — zmago.

Drugi je velik shod vseh avstrijskih narodov, ali bolj prav, njih zastopnikov. Dobro tako: z zedinjenimi močmi se moramo bojevati; tu naj si roko podasta Slovan in Nemeč, vsaj se bojujeta za isti sveti in vzvišeni namen, za isti neprecenljivi zaklad, za sveto cerkev; vsaj se bojujeta oba zoper pagansko državo, ktera hoče neomejeno gospodovati nad celim človekom, ne gledé na prirojeno in pridobljeno pravo. In če trpimo, kadar trpé naši bratje v Švici in na Nemškem, ali ne bomo trpljenja delili tim bolj z njimi, ki so združeni z nami v eni in isti širji domovini? Zato Bog daj shodu dober izid.

Zdaj naj pa še z enim zgledom posvetim, kako moč ima denar. Prejšnji dunajski nadškof Milde je zapustil veliko svoto v ta namen, da naj se obresti delé med potrebne duhovne in učitelje, vsacemu stanu pol, in sicer ne več vsaki osebi, kakor 400 gld., in ne manj od 100 gld. Zopet mrtva roka, kaj ne? In nekako čudno je, da pred delitvijo tega denarja ni nobenega „Lehrertaga“ na Dunaju, se katoliški duh nekako oživlja, in upajoči stan ponehuje od vpitja in krika zoper farje — namesto zabavljic se pobožne besede izrekajo. K gospodu, ki ima prvo besedo pri ti razdelitvi, pride te dni nek dunajski učitelj, radikalec od nog do glave. Sicer na klerikalce še pogledal ni, a tedaj se ponižno vkloni in ad captandam benevolentiam prav vljudno pozdravi z „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ „Na veke!“ odgovori dotični gospod — a tako, da menda res na veke ne bo več nosil na prodaj svoje hinavščine.

Sicer pa svoboda kaj lepo cvete. Katoličani se svobodno zasmehujejo, njihova vest se svobodno žali, če pa proti taki svobodi ugovarjajo in se predrznejo ponižno prositi, da naj se njihove pravice, njihovo prepričanje in versko čutilo nekoliko manj svobodno tepta, maše se jim usta. Res za vladajočo stranko bi bilo najbolje, da bi katoličani kar vsemu

*) Včerajšnji „Vat.“ pravi, da se snidijo 12. t. m.

prikimali, ter dušo in telo, življenje in smrt časnost in večnost kar popolnoma nji prepustili, naj ona s tem gospodari, kakor ljubo in drago. Potem bi bila nasprotna stran res neomejeno svobodna in ne zgodila bi se nobena — konfiskacija več.

Iz Prage, 28. febr. (Izv. dop. *) Českí državni poslanci so spet brez mandatov, to je najnovejše poročilo poslednjih dni iz ustavaškega Babilona, oholega Dunaja, popolnoma sicer še ne, ker se od predsedništva pozivajo, naj opravičijo svojo nepričujočnost v „rajhsratu“. Čul sem, da se zopet pripravlja pametna spomenica, a ne več za ustavaško večino državno-zborsko, ampak naravnost za cesarja, kralja českého! Veliko sicer Čehom tudi ta spomenica pomagala ne bo, ker se navadno dá ad acta v ministerski arhiv, ustavaki jo bodo morda še manj cenili, nego znano spomenico dunajskih delavcev, ktera je bila oddana vsaj lastnemu odboru. Ako policija dovoli zborovanje tukajšnjim delavcem, kteri mislijo v nedeljo 1. marca sklicati velik shod na Zofinjskem otoku, bodo tudi oni sklenili ministerstvu poslati peticijo, v kateri se posebno povdarja ustovnljenje posebnih delavskih in obrtnijskih zbornic, čisto neodvisnih od kupčijskih. Vlada jim sicer nekaj ponuja, kar pa ni niti miš niti ptič, ker je ta celi humbug nastrojen od vlade same, in sicer od ministra Ungerja, kteri hoče na ta način postrašiti sodrugove v ministerstvu.

Kar se tiče volitve g. P. Jungbauerja v okraju prahatiškem za državni zbor, — se je bilo že naprej nadejati, da pri tako siloviti in nepostavni agitaciji ustavaške stranke in vlade same propade proti ustavaku dr. Mayerju, kteri je samo 6 glasov več dobil, kakor kandidat praškega katoliško-političnega društva. Da Jungbauer ni zmagal, bilo je krivo to, ker mnogo federalističnih volilcev je ostalo doma! Bil je to edini poslanec nemške pravne stranke na Českem, in njegovega propada se nikdo tako ne veseli, nego „mladi“ „Narod. listov“!

Gotovo ste čitali o slavnosti proslulega profesorja in doktorja Rokitanskega na Dunaju, kteri je poslednje dni slavil sedemdesetletnico svojo. Rodom je Čeh iz Kraljevega gradca. Českí krogi in učena društva niso pozabila staremu učenjaku na ta dan častitati zaradi njegovih vednostnih zaslug, v dokaz, da tudi Čehi vedo ceniti objektivne zasluge političnih neprijateljev, kakoršen je v resnici dr. Rokitanský. Nihče bi se ne brigal za čenčanje „Neue Freche“, če bi to ne bilo v največji meri perfidno, ker očita kraljevograškemu občinskemu zastopništvu brezakttnost, da se ono ni hotelo vdeležiti te slavnosti na posebno povabilo. Zakaj je kraljevograško občinsko zastopništvo to učinilo, je jasno, kajti dr. Rokitanský ni samo največji neprijatelj české politike, ampak tudi narodnosti české! Najlepši dokaz je to, da je bil za ministerstva Hohenwartovega, odložil službo referenta v ministerstvu uka; dalje pa je pokazal svoje liberalno mišljenje v višji zbornici pri različnih slučajih tako jasno, da je ustavakom srce veselja skakalo! — —

Vnanje države.

Pruska. Državni zbor je 3. t. m. pretresoval predlog alzaških in lotarinških poslancev, naj se odpravi §. 10 oskrbovalne postavbe za Alzasijo in Loreno. Pa predlog se je zavrgel s 196 glasovi proti 138. — 4. marca je bila na dnevnem redu tiskovna postavba;

*) Zakasnjeno.

vladini predlogi so bili od zbornice zavrženi in bistveno spremenjeni. — Cesar zopet bo leha.

Bavarska. Neka komisija dobila je nalog preiskovati, naj se li Reinkens pripozna za staro-katoliškega škofa, ali ne. Poročevalec je za to, da ne, in brž ko ne, mu bode komisija pritrdila. — Sodnija v Kaiserslavternu je spirskega škofa obsodila na 25 tolarjev globe oziroma 10 dni zapora, ker je izobčil nekega Martina iz Kuzela in njegovo ženo, češ, da je s tem žalil njuno čast.

Španjska. Iz Pariza se telegrafuje, da se govori, da so Karlisti vzeli mesto Bilbao, ne potrdi.

Domače stvari.

(Vradna „Laib. Zeitung“) danes na naše zadnje vprašanje odgovarja, da je prepovedano podpisovati tudi peticije.

(Deželna sodnija) je razsodila, da je „Slovenec“ z uplenjenim sestavkom „naše železnice“ kriv zločinstva podhujskovanja (Aufwiegelung). Zoper to razsodbo bodemo pri c. k. deželni sodnji oporekali.

(Veliko spoštovanih kmetijskih posestnikov) in duhovnikov se je 4. t. m. po matičnem zboru na osebno povabilo dr. Bleiweisa sošlo v čitalnični dvorani k privatnemu posvetovanju, kako bi se napravile občinske reklamacije zoper razglašene tarife za uredbo zemljiškega davka.

(Prihodno žrebanje) kranjskih zemljišnih obligacij bode 30. aprila.

(Občnega zbora) katoliške družbe 1. t. m. se je vdeležilo kakih 40 udov. G. podpredsednik dr. Costa, ki je vodil seje, je v kratkem pa krepkem nagovoru povdarjal potrebo katoliške družbe za dandanašnje neverne čase, ter spominjal se tega, kar je tukajšna katoliška družba na tihem dobrega storila. — Tajnik g. Flis je potem poročal o društvenem delovanju, ter posebno omenjal, kakor pred njim tudi g. podpredsednik, jako koristne knjige, „o krščanski izreji“, ktero je družba preteklo leto dala na svitlo. Da bi se ta za stariše jako koristna knjižica med ljudstvom razširila, je odbor njeno ceno za polovico znižal. Knjižica obsega 74 strani in se po znižani ceni dobiva za 20 krajcarjev. Kdor jih vzame 10, jih dobi po 15 krajcarjev. Gospodom duhovnikom priporočamo, da bi jo naročili po več iztisov, ter jih spravili med stariše. Iz tajnikovega poročila dalje poročamo, da šteje društvo okoli 1000 udov. Za tajnikovim poročilom poročal je denarničar dobrodelnega odseka o dobrodelnem delovanju društvenem. Ta naprava je jako koristna in bi bilo želeto, da bi se je ljudje bolj splošno poprijeli. Milosrčne gospe se namreč vsak drug četrtek shajajo z dobrodelnim odsekom v društvenih prostorih, ter poročajo, kje je kaka revna in podpore potrebna družina; odsek določi podporo in izroči denar dotični gospej, ali gospodičini, da ga revnim podari. L. 1873 je dobrodelni odsek pri 26 sejah na ta način kakim 40 družinam izdal 584 gld. 48 kr., ktere je v ta namen nabral pri raznih dobrotnikih, razun tega pa še kakih 30 oblek, deloma novih, deloma ponošenih. Dalje je dobrodelni odsek za šolsko leto 1873 s pomočjo milosrčnih gospá in gospodičin napravil 100 šolskim otrokom čisto novo zimsko obleko in za to izdal 716 gld. 81 kr., ktere je zopet nabral pri dobrih ljudeh. L. 1873 je tedaj katoliška družba za dobrodelne namene nabrala in izdala 1301 gold. 39 kr., 330 gld. več, kakor l. 1872. — Konečno je bila volitev novega odbora.

(Večerna zabava) „glasbine matice“ je bila jako živahna, petje in godba izvrstna, gostilnica čitalniška v vseh prostorih napolnjena. Vdeležilo se je zabave mnogo gosp. duhovnov, katerim je bila po vsem zeló všeč.

(Slovensko gledišče). Danes v saboto 7 marca se bo igralo: „Osem dni pameten“, šaloigra v 1 dejanji; „Marcel“, drama v 1 dejanji, in „Na deželi“, burka v 1 dejanji.

Razne novice.

— Duhovni ljubljanske škofije so se po končanem občnem zboru duhovskega podporega društva zbrali k privatnemu pogovoru o orgljanju po deželi in o zadržanju proti novim konfesijonelnim postavam. Gledé prve točke se je določilo, da naj poseben odbor peterih udov, v kterega so voljeni gg. prošt Jarc, dekan Brolih, Jeran, Smrekar in Klun, to reč v roke vzame in se posvetuje, kako bi se napravile šole za orgljanje, v kterih bi se zamogli zmožni dečki iz dežele v orgljanju izuriti. — O drugem vprašanji pa se je prebral nasvet, kterega je več duhovnov pismeno zbranim tovarišem predložilo in ki se glasi:

„Znane osnove o konfesijonelnih postavah pridejo zdaj na dnevni red v državnem zboru. Katoličani po drugih krajih se po postavni poti nasprotovati pripravljajo; zlasti se sliši o škofih, da bodo v tem oziru storili, kar zahteva dolžnost. Sramotno bi bilo za ljubljansko škofijo, ki je slovela kot ena najbolj izvrstnih in vernih, sramotno za njeno duhovščino, če bi za drugimi zaostala. Več duhovnikov tedaj nasvetuje, naj duhovščina, ktera se je o priliki občnega zbora podporega društva duhovskega tako obilno sošla, tole sklene:

Duhovščina izreče svojo nado, da se bode tudi Višji Pastir Ljubljanske škofije v edinosti z drugimi škofi srčno in z vso resnobo potegnil za pravice sv. katoliške cerkve.“

Temu predlogu so vsi pričujoči, bilo jih je čez 60, brez izjeme z veliko navdušenostjo pritrdili ter društvenega predsednika naprosili, da milostljivemu knezu in škofu dostojno naznani ta sklep.

— Umerl je č. g. Jurij Varl, župnik v Velesovem 5. t. m.

— G. Jožef Bergant, župnik v Košani, so 33 revnim učencem in učenkam iz lastnega napravili vse učne pripomočke ter obljubili, da bodo še dalje bolj potrebnim in pridnim učencem preskrbovali vsa potrebna učna sredstva. Za ta velikodušni dar blagemu dobrotniku v imenu obdarovanih učencev srčno hvalo izrekam.

V Košani, 4. sušca 1874.

Anton Požar,
učitelj.

— Zabranjena tatvina. Iz Logatca se nam piše: V sosednji Zaplanski duhovniji so 19. sveč. o polnoči napadli tatje na samoti stoječo hišo Antona Petkovšek-a, po domače Jankerla, h. št. 10. Pa še o pravem času jih zasliši dekla in gre gospodarja klicat. Gospodar se na tihoma iz hiše splazi in pokliče bližnje sosede. Pa tudi tatje so menda slutili nevarnost, kajti vzeli so le en svinjski želodec in kakih 30 klobas, potem pa so zbežali. Vendar se je kmetom posrečilo enega izmed njih v pest dobiti. Zlezal je bil namreč na neki kozolec in se globoko v seno zaryl. Kmetje pa so sledili po snegu njegove stopinje ter prišli do kozolca in začeli z vilami po senu dregati. Toda brez uspeha. Zdaj gredo vsi zopet strani, le eden ostane na tihoma še na kozolcu. Tat

pod senom misleč, da je sam in brez nevarnosti, začne prav globoko sopsti, zdihovati in kašljati. To sliši kmet, ki je bil na kozolcu, pokliče može nazaj, ki ga odkopljejo, zvežejo in spoznajo, da je neki v okolici občno znan, že večkrat kaznovan hudodelec iz L., ki je nekaj pri tej hiši za hlapca služil. Precej pošljejo po žandarje na Vrhniko, kteri so ga spravili pod ključ. Tako so tatje in drugi hudodelniki zmiraj predrzniši na deželi in zakaj bi tudi ne bili, saj se jim po dovršenim hudodelstvu ni nič hudega bati, odkar so jetnišnice veliko bolj redilnice, kakor pa kaznovalnice.

— Glasovitega Prelesnika, ki je pred nekaj tedni iz trdnjave Aradske na Ogrskem z nekterimi tovariši ušel, je neki tržaška policija zasačila.

— Pri Sv. Duhu nad Krškimi se je 27 febr. zgodilo nekaj jako žalostnega. Nekoliko noči poprej je bilo vino krajeno v kakih sedmerik krajih. Kar kmetje zasačijo v noči od 26. in 27. febr. pri tatvini tatove, ki so se sešli iz raznih krajev: od Šenpetra pri Novem mestu, od Šmarjete, od Rake in od Svetega — Duha. Ali vsi tatovi jo uneso razen enega, ki je iz šenpeterske fare. Ljudje, ki imajo piko na tatove, privro — bilo jih je kakih 40 glav, in prisilijo vjetnika, da izda svoje drugove. Nato poiščejo dva, Kovača in Kartuša, oba na Kalcah, in ju natolčejo. Umrta sta 27. febr., neprevidena s sv. zakramenti. Kovač je bil star kakih 43 let, oče več otrok, obče znan kot tat, in je bil boje kakih 19krat zaprt zavoljo tatvine; Kartuš je bil star kakih 24 let, stričnik tistega Kartuša, ki je bil pred kakimi 8 leti na Dolenjskem, Štajarskem in Hrvaškem strah ljudem, zlasti ženskam, ktere je za kratek čas podkoval s čavliji. — Kar sem slišal, to sporočim.

Vsiljuje se mi vprašanje; zakaj so kmetje tako razjarjeni na tatove? Mislim zato, ker vidijo, da se tatovom v ječah godi bolje, kakor poštenim kmetom, da v ječah lep kruh in še celo meso jedo, ko borni kmet po celi mesec časih ne vidi kruha, nikar še mesa; da ječe za tatove kratko malo niso kazni, ampak veliko več plača. Kmetje to vidijo, jeza zavre, hoté „kaznovati“ sami, tatove bijejo in celo — ubijejo. Ko bi bili tatovi od sodnij kaznovani, kakor zaslužijo, ne bi kmetje dih-teli po kaznovanju tatov. Prevelika mehko-ba postav sili ljudi k surovosti nprav! Ali ne bi bile ostrejše postave bolj potrebne za tatove, kakor za duhovne?

— Eden onih sleparjev, ki so hodili po Notranjskem in zlasti po Brkinih v imenu laške banke „Union“, je pri županu g. Zupančiču v Materiji že obvisel. Prišel je namreč v Materijo, da bi zopet koga opeharil, župan pa ga je pridržal pri sebi in potem izročil okrajnemu glavarstvu v Volovskem. Na-dejajmo se, da bode to in enako slaparstvo potihnilo, g. županu pa gre za njegovo pošteno postopanje pravična zahvala.

— Nova pošta se je 16. februarija odprla v Babnem polju, tik hrovaške meje.

— V Ptujju so uni — pustov — mesec obhajali očitno šemerado, v koji so prepeljavali osle in kozle, redovnike in redovnice, Bismarka s korobačem; in vsem tem — to je znamenito — voditelj je bil profesor G. z ondotne realne gimnazije. „Natanko vem, da poštenega človeka pri tej šemariji ni bilo“, pravi dopisnik „Grazer Volksbl.“, ki to pripoveduje.

— Iz Gorice se nam piše: Bolni kranjski predsednik grof Auersperg, ki ima trimesečni odpust, je najel neko vilo blizo Pevme,

pol ure od Gorice, unkray Soče. Slišal sem od nekega gospoda, ki ga je obiskal, da bode javajlne preživel svoj odpust. — Tudi za kamnom bolni baron Rothschild si je najel vilo na solkanski cesti. Te dni sta ga obiskala njegova vnukca (sinova njegove hčere) iz Benedek. Podaril je njima vsakemu le malenkost 25.000 frankov. Taka je; eni imajo denarja in zlata na mernike, eni pa ga komaj poznajo, ker ga vidijo samo pri menjalcih v Gorici v ulici „Raštela“.

— V Pragi so nedavno uhvatili „Politik-o“, ki je pripovedovala od nekdaj o Košutu, da so klicali ga nazaj domu; pri nas doma se pa vse križem pisari o tem velikem „rodoljubu“, o slavnem, neumrjočem prognancu itd., pa se nihče ne zmeni, piše „Recht“ na Ogrskem l. 1848.

— Izvrstni katoličani. Iz Monastira (Münster) poroča „W. M.“, ko so 25. svečana na dražbi prodajati hoteli reči škofove, jih noben postrešček prenašati ni hotel ne z lepo ne z grdo v mestno hišo, kjer naj bi se prodajale. Ko se po mnogem vkvarjanju vpričo brezštevlnega ljudstva udasta dva postreščka, jima pridete nasproti njuni ženi: „Ali hočeta od vere odpasti, in postati nekatoličana? itd. — Zbegana popustita tudi ona dva vse, in med splošnim smehom pristopijo mladenči — največ gimnazijalci — in škofovo robo — namesto v hišo mestno — nesó nazaj v hišo škofovo. Vradnik, ki je dražbo vodil, naznani, da se dražba za zdaj vradno ustavi. — V Koloniji je na taki vradni dražbi škofove reči kupilo osem gospodov, kateri so jih pa vse pisмено po bilježniku nadškofu dali na posodo, da se potlej ne morejo več rubiti. — V Vratislavi je 19. unega meseca na dražbi škofove reči pokupil največ neki kanonik v imenu korarstva, ktero jih je še tisti dan knezoškofu dalo nazaj v rabo.

— Krotak uzmovič. One dni je šel na Českem nek župnik zvečer domu. Na potu ga sreča capin, ki pravi: „Aha, vi ste častiti gospod! Vidite, vi imate dve kamižoli in jaz imam eno slabo, dajte mi eno“. Župnik na polju sam in pri tem dober človek, sleče kamižolo in mu jo dá. — „Vi imate tudi več pokrival doma, dajte mi tu eno“ — in že jemlje župniku z glave pokrivalo in mu svoje posadi na glavo. — „Ker imam dobro kamižolo in pokrivalo, dajte mi še kaj denarja, nimam ne krajcarja.“ — Kaj je bilo župniku storiti? Vzame iz mošnje kar ima, dá potepuhu, in gresta vsaksebi.

— Dvoboji med vseučelišniki v Peštu niso redki in slabo znamenje je, da tisti gospodje, ki so po krčmah in kavarnah pogostni in glasoviti, so pri državnih izpith ali preskušnjah redki in tihotni.

— Jeruzalemski „tehant“. Kako daleč je zabredla liberalna svojat s svojim buskanjem proti duhovnikom in veri, kaže naslednje: Pred malo dnemi sem bil v R. v neki gostilnici, kjer so sedeli tudi trije mladi kmetje, ki so se pogovarjali o „farjih“ in o veri. Ko je postal pogovor živahnejši, opozorim svojega tovariše ter poslušava oba. Čujte, kaj sem slišal. Najstareji med njimi vpraša mlajša, če vesta, kdo je bil oni bogatin, ki ubogemu Lazarju v sv. pismu starega zakona še drobtinec ni privoščil, ki so padale od njegove mize? Ko mu odgovorita, da tega ne vesta, pravi glasno: Vesta, kdo je bil? Jeruzalemski „tehant“ je bil in nihče drug ne! Komentara ni treba; dostavljam le, da se kmet tega gotovo ni izmislil sam. —

Telegrama „Slovenca“.

Dunaj, 5. marca. Peticija katoliško-političnega društva se je zboru že predložila. Hohenwart je ravnokar izvrstno govoril proti konfesijonelnim postavam. Slava poštenjaku!

Dunaj, 6. marca. Včerajšnji govori so po vsih časnikih lisičje (tendenziös) popačeni; čakati je stenografičnega zapisnika za njih objavljenje.

Poslano.

Popravek. — V knjigi „Slovanstvo“ I. del — ravnokar izdani po slovenski Matici in razposlani častitim udom, se je po neljubi naključbi in brez znanja gosp. profesorja Janeza Majciger-ja na drugi strani naslovnega lista tiskalo: „Vvod. Spisal Janez Majciger“ — namesto, kakor je gosp. profesor sam v rokopisu zapisal: „Vvod. Poslovenil iz Naučnega Slovnika Riegerjevega Janez Majciger“. Ta popravek naj blagovolijo g. bralci na znanje vzeti.

V Ljubljani, 4. marca 1874.

Dr. E. H. Costa,
slov. Matice pre dседnik.

Katoliško - politično društvo

ima jutri ob 6. uri popold. svoj mesečni shod.

Sejmi:

Na Kranjskem: 9. marca v Rakitni in Sodražici; 10. na Raki, na Smuku (v žužemb. okr.); 11. v Senožečah; 12. v Drnovem pri Krškem, v Črmošnjicah, na Veseli gori, v Rakovniku, Radolici, Žužemberku, Kamniku, Turjaku in sp. Logatcu; 14. v Šentvidu pri Ipavi.

Na Štajarskem: 10. marca v Šentjurju (pod Tabrom), v Kapeli pri Brežicah, v spod. Polskavi, v Dobu pri Hrastniku in v Kostivnicah; 11. v Vitanji in v Celji; 12. v Šentjurju pri Rifn.

Na Koroškem: 10. marca v Št. Mohorjji; 12. v Lavamintu; 13. v Gmintu; 14. v Št. Andreji.

Na Primorskem: 10. marca v Ajdovšini za živino.

Umrlj so:

4. marca. Ivana Zupančič, dvojček fabr. uradnika, 2 mes., — in Marija Črne, otrok pek. pom., 1 uro, obe za božjastjo. — Janez Oblak, hišnik, 33 l., za kozami. — Antonija Kalič, nakladarska hči, 7 l., za mralico.

5. marca. Marija Oblak, postrežčka žena, 42 l., — in Pavel Urbanija, najdenec, 7 tednov, oba za kozami. — Uršula Knez, dekla, 17 l., za vročinsko boleznijo.

Eksekutivne dražbe.

14. marca. 2. Marije Pintar-jeve iz Čepulj (2409 gl.) v Loki. — 2. Ant. Berčan-ovo iz Brezic (3298 gl.) v Ljubljani. — 2. Ant. Modic-ovo zdaj Jan. Žagar-jevo iz Brešt (589 gl.) v Ljubljani. — 2. Jan. Drežek-ovo iz Slivnice (598 gl.) v Ljubljani. — 2. Mart. Režek-ovo iz Bojanje vasi (1940 gl.) v Metliki. — 3. Fr. Batovš-ovo iz Podgriča (1037 gl.) v Ipavi. — 1. Ant. Debeljak-ovo iz Zagorice (864 gl.) v Lašicah. — 1. Mih. Šljah-ovo z Blata (670 gl.) v Ljubljani.

Telegrafične denarne cene

6. marca.

Papirna renta 69.45. — Srebrna renta 73.60. — 1860letno državno posojilo 103.59. — Bankine akcije 970 — Kreditne akcije 240.75. — London 111.10. — Srebro 104.60. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.83.

Cena mesá

za mesec marec v Ljubljani.

Najboljše mesó pitalih volov funt po 30 kr., srednje vrste 26., najslabše 22 kr.; mesó krav in navadnih volov po 27, 23 in 19 kr. funt.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k							
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Tursice	Ajde	Prosa	Sorsice
v Ljubljani	3.60	2.45	2.20	1.20	—	2.50	2.45	2.70
v Kranji	4.00	2.90	—	1.25	2.25	2.25	2.50	—
v Loki	3.80	—	—	1.10	—	2.10	2.50	—
v Novomestu	4.00	3.00	2.05	1.20	2.40	2.25	2.20	3.30
v Sodražici	3.80	—	2.00	1.20	2.30	—	2.20	—
v Mariboru	3.80	2.70	2.25	1.25	2.65	2.15	—	—
v Ptujju	3.60	2.60	2.15	1.25	2.60	2.00	2.40	—
v Celji	3.90	2.50	2.00	1.20	2.50	2.30	2.20	—
v Celovcn	3.70	2.80	2.60	1.20	2.40	—	—	—
v Trstu	3.80	2.60	—	—	2.48	—	—	—
v Zagrebu	—	—	—	—	—	—	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	3.45	2.45	2.00	1.18	2.50	2.55	2.00	—
na Dunaju	4.00	3.00	2.60	1.25	2.55	—	—	—
v Peštu	3.60	2.65	2.00	1.15	2.05	—	—	—

Tržna cena:

Reči	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Mariboru	v Celju	v Ptujju
Masla funt	0.54	0.46	0.52	0.50	—	—	—
Špeha „	0.42	0.38	0.36	0.34	0.36	0.36	0.37
Krompirja mern.	1.25	0.90	—	1.00	1.30	1.00	1.00
Fižola „	—	3.00	2.75	—	—	—	—
Leče „	—	3.00	—	—	—	—	—
Sena cent	1.25	1.30	1.40	1.00	1.50	1.20	2.00
Semen. detolja „	25 „	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	25.0	—	—	—	—	—	—
Govedine font	0.30	0.30	—	—	0.31	0.30	0.32
Teletive „	0.34	0.30	—	—	0.32	0.34	0.32
Jaje za 10 kr.	6	9	6	—	—	—	—

V Trstu: Kave (kafé) cent po 70—85 gld., sladkor (cuker) 20—21 gld., šče 8—10 gld., mandeloi 35—36 gld., rozine 10—14 gld., oje laške (v sodčeki) 30 gld., za jedi (Tafelöl) 41—46 gld., petrolej na barkah po 10, v štacunah po 12 gld. cent. — Deske (žagavnice) koroške 7—11 palcev široke po 60 gld sto, 8—12“ po 72 gld., 9—13“ po 83 gld.

Najlepši, najcenejši
iz železa vlti

spominjki
(monumenti),
krizi za altarje in veliki
krizi za pokopališča,

izgotovljeni z najstanovitnejšimi, najbolj finimi barvami, s pravim, najbolj finim zlatom krasno pozlačeni (kakor jih sicer nikjer ne znajo delati), so — kakor že čez 20 let — še vedno na zbir v velikanski množini in različnosti ter po najnižji že trdno določeni ceni, ravno tako tudi c. k. priv. z železa vlti podlage (stala — mosto kamenitih) edino le pri

C. M. Pobisch-u.

mešč. trgovcu z železjem in lastniku privilegije na Dunaji (Wien, Währingstrasse Nr. 7 in njegovji zalogi križev (auf der Schmelz) nasproti vходу pokopališča

in se pošiljajo na vse kraje. Grobni napis se izvršujejo čisto po želji p. n. naročevalcev ali z zlato pisavo ali pa z izbuknjeno vltimi in pozlačenimi črkami, kar najhitreje mogoče. Obrisi in zapisi cene se, ako jih kdo zahteva, brez odloga pošljejo.

(9—2)